

DESAŤ ROKOV MA VÄZNIL NETVOR Z CLEVELANDU

Nájdite ma

Dekáda temna, nový život

#1
NEW YORK TIMES
BESTSELLER

Michelle Knightová

a Michelle Burfordová

KNIŽNICA
SVETOVÝCH BESTSELLEROV

Michelle Knightová
a Michelle Burfordová

Nájdite ma

Spomienky na dom brôzy

TATRAN

Z anglického originálu Michelle Knight with Michelle Burford: Finding Me,
ktorý vyšiel vo vydavateľstve Weinstein books,
A member of the Perseus Books Group, New York 2014,
preložila Marta Gergelyová.

Vyšlo vo Vydavateľstve TATRAN, Bratislava 2015 ako 5033. publikácia
a 121. zväzok edície LUK – Knižnica svetových bestsellerov.

Vydanie I.

Prebal a väzbu s použitím pôvodného návrhu spracoval
AldoDesign, Bratislava.

Zodpovedná redaktorka Eva Melichárková

Jazyková redaktorka Eva Mládeková

Technická redaktorka Eva Zdražilová

Sadzba RS servis, Bratislava

Vytlačila Těšínská tiskárna, a. s., Český Těšín.

www.slovtatran.sk

:: knihy pre **hodnotnejší** život

Copyright © 2014 by Lillian Rose Lee
Translation © Marta Gergelyová 2015
Slovak edition © Vydavateľstvo TATRAN 2015

ISBN 978-80-222-0737-9

Joeymu

Obsah

- Prológ 9
- 1 Nájdená & stratená 13
- 2 Moja rodina 16
- 3 Pod mostom 31
- 4 Na úteku 43
- 5 Očakávanie 50
- 6 Medvedík 56
- 7 Strácam Joeyho 62
- 8 Zmiznutie 71
- 9 V pasci 81
- 10 Väzenie 88
- 11 Lobo 100
- 12 Zadný dvor 111
- 13 Televízor & sprcha 117
- 14 Druhé dievča 123
- 15 Tehotná 128
- 16 Tretie dievča 133
- 17 Moja nová mladšia sestra 140

18	Hlasy	149
19	Dodávka	155
20	Ťažká práca	162
21	Svetielko v dome hrôzy	169
22	Juju & Chelsea	176
23	Horčica	181
24	Zlomená	191
25	Nájdená	197
26	Znovu od začiatku	207
27	Chcem naspäť svoj život	220
	Epilóg	229
	Pod'akovania	233

Prológ

NA DEŇ V ROKU 2002, keď som zmizla, si pravdepodobne mnohí nespomenú. Mala som dvadsaťjeden rokov, bola som mladá matka. Popoludní som sa zastavila v obchodíku Family Dollar, aby som sa spýtala na cestu. Nasledujúcich jedenásť rokov som prežila uväznená v pekle. Potiaľto môj príbeh asi poznáte. Toho, čo nevíete, je oveľa viac.

Nikdy som nikomu nerozprávala o strastiplnom živote, aký som viedla pred únosom. Nikdy som sa nikomu nezdôverila, prečo som sa dala do reči s mužom, ktorý sa mi v obchode prihovoril. Nikomu som nepovedala ani o príšernom pocite, ktorý ma prenasledoval po odchode z obchodu. Nikdy som nikomu neprezradila, čo sa skutočne dialo medzi štyrmi stenami, kde som žila s Ginou a s Amandou. V podstate som svoj príbeh nikdy nerozpovedala celý. Až do dnešného dňa.

Nie som prvá, čo prežila podobnú hrôzu. Keď sa verejnosť dozvie o strastiplnom únose, ľudia to vždy šokuje – Jaycee Dugard strávil osemnásť rokov v reťaziach v chatrči na zadnom dvore domu v Kalifornii, Elizabeth Smartovú vyvliekli z jej vlastnej spálne v Salt Lake City v to isté leto, keď uniesli aj mňa, missourského chlapca Shawna Hornbecka chytili, keď išiel na bicykli navštíviť kamaráta. V novembri 2013 zas našli po tridsiatich

rokoch strávených v otroctve tri Londýnčanky. Takéto a podobné príbehy vždy rozčeria hladinu. A keď sa situácia upokojí, na nezvestných ľudí sa rýchlo zabudne. Aj preto v knižke úplne odhľadujem svoj život – chcem, aby sme si spomenuli na stratené duše.

Tiež by som vás chcela o niečo požiadať. Ak si niekedy všimnete hocičo čudné – dieťa, čo vynecháva školu, ženu, ktorá asi nie je schopná vyjsť z domu, zavolajte, prosím, na políciu a požiadajte ich, aby to preverili. Netrápte sa tým, že budete vyzerat' ako blázni, ak sa vaše podozrenie nepotvrdí. Bude vás hriať dobrý pocit, že ste mohli pomôcť niekomu, kto sa ocitol v desivej situácii. Prosím vás, nájdite si zopár minút a zverte sa niekomu so svojím podozrením.

NEVIDITEĽNÁ. TAK SOM sa cítila počas bezmála štyritisíc dní prežitých v dome hrôzy Ariela Castra. Neustále som premýšľala, ako sa dostať späť k Joeymu, k môjmu synovi. Kým som bola voľná, nebola by som verila, že uniesť je možné skutočne kohokoľvek. Dnes viem, že sa to dá. Môže sa to stať kdekoľvek a kedykoľvek. Keď sa to prihodilo ten letný deň mne, môjmu zmiznutiu nik nevenoval pozornosť. Nik nebdel, na stránkach denníkov sa o únose nepísalo. Ani moji príbuzní, ani susedia nevzali rozum do hrsti a nerozvešali po meste plagáty s mojou fotografiou. Svet sa krútil ďalej, ako keby som nikdy neexistovala. Mala som pocit, že kričím z plných pľúc, no vôbec nik ma nepočul.

Každý stratený človek je niečím dieťaťom. Nikdy sa nedozvieme mená všetkých nezvestných, no môžeme na nich aspoň myslieť. Ako som povedala – keď sa nám voľačo nezdá, treba niečo urobiť. Keby bolo viac ľudí v strehu, keby si našli čas zburcovať políciu, z mojich jedenástich rokov by určite niečo ubudlo.

Aj keď je nesmierne ťažké vracat' sa v spomienkach k týmto udalostiam, oveľa ťažšie bolo v dome hrôzy prežiť. Mám príliš roztratené myšlienky. Ani neviem, či sa v celom tom chaose bude

dat' vyznať. No pokúšam sa o to. Možno som na niečo zabudla, ale takto si to po jedenástich rokoch v zajatí pamätám. Muž, čo ma obral o obrovskú časť života, ma chcel umlčať. Práve preto neostávam v úzadí. Aj predtým, než som sa ocitla v nesprávnom čase na nesprávnom mieste, som cítila, že ma nik nepočúva. Preto by som teraz chcela prehovoriť v mene nezvestných žien a detí, ktorých hlasy k nám nedoliehajú. Dúfam, že už nikto na svete sa nebude cítiť tak, ako som sa po celé roky cítila ja – odhodená, ignorovaná, zabudnutá.

Áno, podarilo sa mi prežiť jednu z najhorších vecí, aké môžu človeka postihnúť. Mój príbeh hovorí v prvom rade o nádeji. Aj keď ma ten netvor držal v reťaziach, mučil hladom a tíkol hlava-nehlava, nepodarilo sa mu zlomiť ma. Znova a znova som sa búrila, kráčala ďalej. Teraz vám rozpoviem, ako som to dokázala.

Nájdená & stratená

V JEDNO SEPTEMBROVÉ RÁNO roku 2013 som sa zobudila zavčasu, okolo piatej. V noci som takmer nezažmurila oka; hlavou sa mi prehánali roje myšlienok. *Ako žije Joey, odkedy som ho nevidela? Ako vyzerá teraz – v štrnástich? Je v novom domove šťastný? Dará sa mu v škole? Čím chce byť, až vyrastie? Vie vôbec, že som jeho mama?*

Chcela som sa spýtať na nespočetne veľa vecí – ved' som stratila celé roky. Priam bolestne som túžila vidieť syna, no ne našla som odvahu – aspoň zatiaľ nie. Rodina, ktorá ho ako štvorročného adoptovala, sa obávala, že by som mu prevrátila život naruby. Úplne som ich chápala, no aj tak mi to zlomilo srdce.

„Zatiaľ,“ ako mi už dávnejšie povedala moja právnička Peggy, „sú ochotní poslať zopár chlapcových fotografií. Ale musíte to držať v tajnosti, aby ste ochránili jeho identitu.“ Mohla by mi ich vraj ukázať ráno, keď sa stretneme.

Peggy mi podala stránky s fotografiami. Rozložila som ich po stole – osem fotokópií, štyri zábery na každej stránke. Zadávala som sa na prvý obrázok a po lícach sa mi začali kotúľať horúce slzy.

„Panebože, ved' vyzerá celkom ako ja!“ zvolala som. Joey mal

na fotografii oblečený modrý bejzbalový sveter a na hlave čiapku – čiastočne mu zakrývala tmavé kučery. O rameno mal opretú bejzbalovú palicu. Momentka bola pravdepodobne čerstvá. Stále má chutný noštek pripomínajúci gombičku. Na svoj vek vyzerá vysoký – výšku zdedil po otcovi, ktorý meria šesť stôp. Široký úsmev, drobné ušká a veľké mäsité pery – tieto črty zdedil nepochybne po mne. Odsunula som obrázky nabok, nechcela som ich zmáčať slzami, čo mi nekontrolovateľne stekali po lícach. Peggy mi podala papierovú vreckovku.

„Pozrite,“ povedala som cez slzy, „miluje bejzbal. Presne ako ja.“

Jeden po druhom som si prezerala zábery – dlho, detailne. Na druhej fotografii mohol mať asi sedem rokov – na zábere kľačal a mal na sebe oblek. Na ďalšej miešal v mise cesto na koláče. „Rád varí. Presne ako ja!“ zvolala som. Okrem bejzbalovej momentky tam bola aj fotografia, na ktorej drží hokejku. Potom ďalšia, na ktorej je zvečnený v potápačskom úbore v bazéne. Na poslednej pózuje v kolieskových korčuliach.

„Ale toto! Veď je celkom posadnutý športom!“ zvolala som.

Peggy pritakala a usmiala sa. Joey vyzeral na každom zábere šťastne. Veľmi šťastne.

Pomaly som prešla prstami po jeho tvári. Chcela som sa ho dotknúť, chcela som ho objať. Chcela som mu povedať, ako veľmi mi chýba. Päť mesiacov po vyslobodení – s nádejou, že ho opäť uzriem – boli pre mňa fotografie jediným a najužším spojivom so synom.

Keď som sa v ten večer vrátila domov, vytiahla som ich a znova som si ich prezrela. Zadívala som sa do Joeyho jasných očí, skúmala som jeho široký úsmev a pocítila som to, čo cítia matky, ktoré stratia dieťa. Bola vo mne ľútosť – veď všetko mohlo byť celkom inak, no bol vo mne i hnev – prečo musel ten netvor uniesť práve mňa? Pociťovala som radosť i úľavu zároveň – vďaka Bohu, že sa niekto postaral o môjho chlapčeka. Vložila som dve

stránky do modrého fascikla, na ktorý som predtým prilepila nálepku s motýlikom.

Ten deň v Pegginej kancelárii však neznamenal koniec môjho príbehu. Istým spôsobom tam príbeh len začínal. Joeyho som sa vydala hľadať dvakrát – prvý raz, keď mal dva a pol roka, a potom po dlhom dvanásťročnom odlúčení. Dúfala som, že ho čoskoro tuho objímam.

Moja rodina

INTERIÉR HNEDÉHO ŽELEZNIČNÉHO VAGÓNA sa mi navždy vryl do pamäti – ufúľané koberčeky, zápach nahnitých jablák. Keď som mala štyri roky, žili sme vo vagóne. Ja, moji dvojroční bračkovia – dvojičky Eddie a Freddie a môj maličký bratranec Mikey. Vedno sme sa chúlili jeden k druhému v zadnej časti vagóna a snažili sa udržať si teplo pod krátkou špinavou prikrývkou.

„Sem sa!“ zvykol vykrikovať Freddie. Práve on z dvojčiek viac rozprával, vždy si vybojoval väčší kus prikrývky, zvieral drobné pästičky a odtlačal Eddieho. Eddie bol na svoj vek pomerne pokojný, ani sa príliš nebránil. Aj keď si boli podobní ako vajce vajcu – mali tú istú olivovú pleť a tmavé kučeravé vlásy, vedela som ich rozlíšiť podľa toho, kto sa pod prikrývkou viac hniezdil.

„Freddie, prestaň doňho strkať,“ napomínala som ho. Bola som od nich o dva roky staršia, preto som si myslela, že ako veľká sestra mám právo riešiť ich drobné šarvátky. „No tak, chlapci, tu máte kúsok z mojej prikrývky,“ vravievala som im, keď začali prikrývku naťahovať hore-dolu. „Len sa prestaňte biť, dobre?“ Fungovalo to asi tri minúty, potom začali odznova. Milovala som ich, aj keď ma niekedy privádzali do šialenstva.

Otec zvykol zaparkovať auto poblíž jablkového sadu za Cle-

velandom. Tam sme sa obslúžili priamo zo stromov. Jedla som zelené jablčka, až kým ma nerozbolel žalúdok. „Zvyšné daj dozadu, zjeme ich neskôr,“ prikazovala mama. Potom nám ich po jednom hádzala z predného sedadla na zadné. Keď som jablčko chytila, hrala som sa s malým Mikeym na skrývačku. Chlapček mal hnedé vlásy a bol veľmi chudučký.

„Hádaj, kam som ukryla jablčko?“ pýtala som sa ho. Mikey obyčajne pokrčil plecami a zaškeril sa.

„Viem to, viem to!“ zvýskol Freddie. „Je za tebou!“

Vytiahla som jablčko spoza chrbta a zamávala ním Mikeymu pred očami. Vždy sa dal do hurónskeho smiechu, trik zakaždým fungoval. Celé hodiny sme sa zabávali takýmito naivnými hrami. Keď sme sa doviezli k sadu, dozadu do auta sme ukryli toľko jablčok, až sme občas zabudli, kam sme ich poschovávali. Preto auto páchlo.

Neviem, prečo sme skončili ako bezdomovci. Neviem ani, ako sme sa dostali do Ohia. Moji rodičia nikdy príliš nerozprávali. Časom som si veľa vecí dala dohromady. Napríklad keď mi raz mama povedala, že má v sebe írsku, černošskú, hispánsku, indiánsku, arabskú i taliansku krv. „Sme miešanci,“ povedala. Preto mám veľké pery – lebo ich má aj ona. Inokedy som ju počula hovoriť po španielsky alebo po arabsky. To znamená, že aspoň táto časť jej rozprávania bola pravdivá. Okrem toho často opakovala, že deti treba vidieť, nie počuť.

Otázok som mávala neúrekom: naučila sa mama tie jazyky, keď vyrastala? Naučila sa ich od rodičov? Žila len v Ohiu? Dospelí nám deťom nechceli nič prezradiť. Ako hovorieval oco, keď som sa ho spýtala na niečo z jeho života: „To sú veci dospelých.“ Nemala som ani potuchy, kde a ako rodičia vyrástli.

Myslím, že v železničnom vagóne sme strávili celý rok. Nakoniec sme sa presťahovali, ale ani potom sa nám nežilo lepšie. Neviem, ako sa volá prvá štvrť, kde sme bývali. Pamätám si však, že náš dom s tromi spálňami sa nachádzal v gete. Na rohoch po-

stávali prostitútky, pasáci a drogoví priekupníci. Občas niekoho zastrelili z okoloidúceho auta. Poniže našej ulice sa nachádzal obchod s alkoholom; býval otvorený celú noc. Dlho sme sa tu nezdržali. Počas môjho detstva sme sa tak často sťahovali, až ma to prestávalo baviť. Myslím, že sme striedali domy každé dva-tri mesiace. Skutočne, nevymýšľam si. Teta a bratranec sa sťahovali vedno s nami. Neskôr sa k nám pridružili ďalší členovia rodiny. No o tom vám porozprávam o chvíľu.

Nech sme sa nasťahovali tam či inde, vždy sme zakotvili v najhorších štvrtiach. Cleveland je rozdelený na dve časti – východnú a západnú. Preteká ním rieka Cuyahoga. My sme zvyčajne bývali v západnej časti. Párkrát sme sa previezli na druhú stranu. Všimla som si, že ľudia tam majú obrovské domy s veľkými zelenými predzáhradkami. Ulice vyzerali čisté, mohli ste z nich jesť. Dokonca i vzduch voňal akosi lepšie. Prialo som si, aby sme zakotvili radšej tu. Nechcela som sa vrátiť domov; uvedomovala som si, aký je náš príbytok nedôstojný. Keď dávali v televízii niečo o stavebných projektoch v iných mestách, vždy som si povedala: „Vyzerá to nabetón lepšie než naša štvrť.“ Úprimne – naša štvrť bola diera. A poriadna.

Pamätám si časť mesta, v rámci ktorej sme sa sťahovali z miesta na miesto. Volala sa Tremont, neďaleko od centra. V štvrtiach, ktoré sme vystriedali, vyčíňali gangy, predávali sa drogy, bočné uličky boli posiate injekčnými striekačkami. Aspoň raz za týždeň som uprostred noci začula výstrel zo zbrane. *Bum!* Eddie, Freddie, Mikey a ja sme vtedy bývali spolu v jednej izbe. Keď sme začuli rachot, ukryli sme sa do rohu šatníka.

„Si v poriadku?“ spýtala som sa Eddieho. Chveli sa mu pery.

„Áno,“ odvetil. Vedela som, že je vystrašený. Aj ja som bola. Lenže ako veľká sestra, čo má chrániť mladších, som predstierala odvahu. „Nič sa nemôže stať,“ uisťovala som ich.

Vnútrajšok nášho prvého domu som považovala za biedny. Bývali sme v poschodovej budove so štyrmi spálňami. Hnedý ko-

berec bol posiaty odpornými škvrnami, aj kúpeľňa sa mi videla odpudzujúca. Šporák bol otlčený.

Keď sme sa nastáhovali, pridružilo sa k nám početné príbuzenstvo. Neustále som premýšľala: *Kde len všetci boli, kým sme bivakovali v železničnom vagóne?* Keď som trošičku podrástla, okrem tiet, strýkov a bratrancov, čo sa k nám pristáhovali, som stretávala aj ďalších príbuzných, napríklad sesternice Lisu či Deannu. Keď pribudol niekto nový, opýtala som sa: „A to je kto?“ Odpoveď som však nikdy nedostala.

Raz sa stalo, že nás v dome bývalo dvanásť, bolo tam pritesno. Videlo sa mi, že neustále prichádzajú a odchádzajú celkom neznáme tváre – v akúkoľvek dennú či nočnú hodinu. Zvonček akoby neprestajne vyzváňal. Neznámi muži u nás nechávali baličky. Šiel z nich strach. V noci sme nemohli spať; dospeli sa hlučne zabávali. Celý dom neustále zapáchal.

Nemala som vlastnú izbu. S bratrancami sme sa pravidelne sťahovali z jednej spálne do druhej.

„Kde budeš dnes spať?“ spýtala sa ma raz jedna z tiet.

„Neviem,“ odvetila som. „Voľakde sa azda zložím.“

V tú noc som si do Eddieho a Freddieho izby vzala nevelikú modrú prikrývku. Uložila som sa na zem hneď vedľa ich matracu. Občas som spávala v rodičovskej spálni. Niekedy som dokonca skončila na prízemí, na gauči v obývačke. Sťahovanie neobišlo ani bračekov, ani Mikeyho. No chlapci zväčša používali tú istú izbu. Z akéhosi dôvodu som sa zo všetkých detí sťahovala najviac ja. Hlavne vtedy, keď do domu pribudol niekto nový. Náš život bol prinajmenšom chaotický.

Keď som bola malá, stalo sa mi voľačo, čo ma navždy poznamenalo. Raz ma uprostred noci zobudil smäd. Vstala som z postele, kde som vtedy spávala – v izbe boli dve samostatné lôžka –, no v tme som sa o niečo potkla. Keď som vošla do obývačky, uvidela som tam spať mamu. Oblečenú. Prešla som do kuchyne, prisunula si k dresu stoličku a napustila trošku vody. Keď